

**การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการ
องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว**

**THE STUDY COMMENT WHICH BELONGS TO MEMBER AND COMMITTEE OF SUB
DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION ON BASIC EDUCATION MANAGEMENT OF
SUB DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION IN SAKAEW PROVINCE**

¹⁾ทวี เขตขันธ์ ²⁾ศศ.ดร.สุวรรณา โชติสุกานต์ ³⁾ศศ.ดร.อรสา โกศลานันท์กุล

¹⁾Tawee Katekhan ²⁾Asst. Prof. Dr. Suwanna Chotisukan ³⁾Asst. Prof. Dr. Orasa Cosalananthakul

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว ใน 5 ด้าน คือ ประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา แผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา วิธีบริหารจัดการศึกษา การจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา ระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 425 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{2),3)} อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

1. ความคิดเห็นของสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว พบว่า ความคิดเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 ใน 3 ด้าน คือ ด้านประสบการณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ด้านแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา และด้านการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา ส่วนอีก 2 ด้าน คือ ด้านวิธีบริหารจัดการศึกษา และด้าน 5 ระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ไม่แตกต่างกัน

ABSTRACT

The objective of this research is to study comment which belongs to member and committee of Sub district administration organization on basic education management of Sub district administration organization in Sakaew province. In addition, it is performed to compare comment between member and committee of Sub district administration organization on basic education management of Sub district administration organization in Sakaew province by specifying in five factors. The first factor is experience of Sub district administration organization in organizing or participating in education area, followed by preparation of education establishment, education management method, allocation on education expense, and education type and level that appropriate for problem condition and community requirement.

Sample group chosen in the research are member and committee of Sub district administration organization with an amount of 425 people. Instrument used are questionnaire, five rating scale, statistic use for analyzing information are percentage, standard deviation and t-test

Result of research

1. comment of member and committee of Sub district administration organization on readiness in management of basic education of Sub district administration organization in Sakaew province is in the middle level

2. After analyzing by compare comment of member of Sub district administration organization on readiness in management of basic education of Sub district administration organization in Sakaew province. We found that comment from committee and member is different locating importantly in 0.5 levels in three factors which are experience of Sub district administration organization in organizing or participating in education area, preparation of education establishment and allocation on education expense. The other two factors are Education management method and education type and level suitable for problem Condition and community requirement.

ความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยเกี่ยวกับการได้รับการศึกษาจากรัฐ ในมาตรา 43 ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน” ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาของรัฐจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และเอกชน ทั้งนี้ ตามกฎหมายมาตราดังกล่าว ทำให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งนับว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของชาติกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษา ในระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความคิดเห็นและความเหมาะสม ความต้องการของท้องถิ่น

นอกจากนั้น พระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) กำหนดให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์กรจัดการศึกษา ซึ่งคณะอนุกรรมการ จัดทำแผนการกระจายอำนาจ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการศึกษา ได้จัดทำแผนปฏิบัติการกำหนดการถ่ายโอนการจัดการศึกษา ให้กำหนดให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยไปยังองค์กรบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล ที่สถานศึกษาตั้งอยู่ในพื้นที่ ตามความคิดเห็นและหลักเกณฑ์การประเมินที่กำหนด โดยกำหนดระยะเวลาการถ่ายโอน ในระยะที่ 1 ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2548 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดแผนการปฏิบัติการจัดการศึกษาให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนด

นโยบายปีการศึกษา 2544 ทุกโรงเรียนไม่เปิดรับเด็กอนุบาล 3 ขวบ ให้ทุกโรงเรียนสนับสนุน ส่งเสริม ให้ความร่วมมือ เรื่องอาคารสถานที่ บุคลากร ครู ผู้ดูแลเด็ก วิชาการและงบประมาณ เพื่อให้องค์กรส่วนท้องถิ่น ดำเนินการการจัดการศึกษาเด็กอนุบาล 3 ขวบ (สมเกียรติ ชอบผล และคนอื่นๆ, 2543) เวลาการถ่ายโอนตามแผนปฏิบัติการ ระยะที่ 1 ในปีงบประมาณ 2546 และระยะที่ 2 ในปีงบประมาณ 2548 เป็นต้นไป กำหนด ระดับปฐมวัย (อนุบาล) อายุ 4 – 6 ขวบ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท ที่มีความคิดเห็นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ

องค์กรบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ สถาปนาและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้ฐานะเป็นนิติบุคคล ตำบลทำหน้าที่กำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาตำบล ตามแผนงาน โครงการและงบประมาณของตนเองเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด

แนวโน้มในการกระจายอำนาจทางการศึกษาต่อไป คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีรายได้เพิ่มมากขึ้น และตามมติคณะกรรมการการกระจายอำนาจและมติคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นแล้วว่า แม้ว่าจะมีการปฏิรูประบบราชการแล้วก็จะยังไม่ทบทวนภารกิจทั้งหมดที่จะต้องมีการถ่ายโอนจนกว่าจะได้ปฏิบัติไปแล้วและประเมินพบว่าทำแล้วเกิดความเสียหายและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำไม่ได้ ซึ่งในส่วนของการศึกษา จึงควรกำหนดเป้าหมายให้ได้ชัดเจนและเร่งรัดให้มีการถ่ายโอนได้จริง มีการประเมินและพิสูจน์ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำได้หรือไม่

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นการรับประกันถึงมาตรฐานการจัดการศึกษาได้ระดับหนึ่ง เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดแสดงความจำนงค์ ว่าประสงค์จะจัดการศึกษาในท้องถิ่น นั่นก็หมายความว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆเชื่อมั่นในศักยภาพและความสามารถในการบริหารจัดการ และดูแลเรื่องการจัดการศึกษาได้ และแน่นอนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรตัวแทนของประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล จะต้องไม่ปล่อยให้ประชาชนของตน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุตรหลานในท้องถิ่นได้รับการบริการด้านการศึกษาที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ฉะนั้นความเป็นห่วง ความคลางแคลงใจ และความกังวลว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่สามารถบริหารจัดการและดูแลด้านการศึกษาจึงคลายได้ระดับหนึ่ง (วุฒิสาร ต้นไชย, 2542, กรมการปกครอง, 2544)

จากความสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งกระทรวงมหาดไทย ที่เตรียมการถ่ายโอนงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้อยู่ในการดูแลขององค์กรบริหารส่วนตำบลดังกล่าว ประเด็นเรื่องความคิดเห็นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เพราะเป็นปฏิบัติที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า องค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตจังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทหนึ่ง ที่จะทำให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ มาเป็นแนวทางในการประกอบการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่นต่อไป

คำสำคัญ

องค์การบริหารส่วนตำบล การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โจทย์วิจัย/ปัญหาการวิจัย

ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว เป็นอย่างไร และแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว จำแนกเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนทั้งสิ้น 1,551 คน และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้จากการคำนวณจากสูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane อ้างใน ประคอง วรรณสูตร, 2542: 10) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 425 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่าแบบลิเคิร์ต(Likert Scale) โดยมีการหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

2.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องชัดเจนของข้อคำถาม

2.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ชุด และนำมาหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร Alpha Coefficient ของ ครอนบาช (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 132 –133)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ เพื่อขอความร่วมมือไปยังองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้วที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง หรือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ซึ่งอธิบายข้อมูลตามลักษณะของประชากร

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ประกอบด้วย ศึกษาความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว ใน 5 ด้าน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด กำหนดคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ ใช้สถิติการหาค่า ร้อยละ (percentage) การหาค่าเฉลี่ยและการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้กำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนโดยอาศัยแนวคิดของ Best (1978 : 246)

4.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว พบว่า

1. ความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประสิทธิภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รองลงมา คือ ด้านระดับและประเภทของการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านแผนการเตรียมความคิดเห็นในการจัดการศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว พบว่า สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้วทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านวิธีการบริหารและการจัดการศึกษา และ ด้านระดับและประเภทของการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการศึกษาการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสระแก้ว มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมา ยังเป็นการกำหนดโดยภาครัฐเป็นส่วนใหญ่และยังไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากนัก ซึ่งสอดคล้องกับพวงแก้ว จุ่งลก (2544) ได้

ศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดตรัง ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมไทยในด้านการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น การจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนพึ่งตนเองได้จะต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มที่ โดยรัฐจะต้องกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่นหรือต้องยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการจัดการศึกษาในโรงเรียน ดังนั้นสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทางการศึกษาและประชาชนเองต้องตระหนักถึง ศักยภาพและผลก้นตนเองเข้าไปมีส่วนร่วม เพื่อให้การจัดการศึกษาเกี่ยวพันสอดคล้องกับชุมชนมากขึ้น โดยเฉพาะด้านประสบการณ์องค์กรส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลเห็นว่าประสบการณ์องค์กรส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนประกอบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษามากนักนอกจากการมีส่วนร่วมในการจัดหาเงินบริจาคและการจัดหาทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประจวบ สือประสาร (2542) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการ โรงเรียนขยายโอกาสในเขตการศึกษา 1 พบว่า คณะกรรมการ โรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหาและจัดสรรทรัพยากรในระดับมาก

นอกจากนี้ ความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านระดับและประเภทของการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน สภาพองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้วมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้วเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องกรให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการบริจาคเงินและวัสดุสิ่งของให้กับ โรงเรียน แต่การบริจาดดังกล่าวจะได้รับความร่วมมือก็ต่อเมื่อโรงเรียนเป็นฝ่ายเข้าไปขอความร่วมมือ สอดคล้องผลการวิจัยของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540) ที่ได้ศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการบริจาคเงินและวัสดุสิ่งของให้กับโรงเรียนมากที่สุด ซึ่งโรงเรียนเป็นฝ่ายขอความร่วมมือจากชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความคิดเห็นของสภาพองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะเห็นได้ว่า ด้านประสบการณ์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากสภา

องค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นว่า อบต.มีการจัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา ทางด้านการสอนอย่างต่อเนื่องและมีการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนในการดูแล ปรับปรุง ซ่อมแซมและก่อสร้างอาคารสถานที่ จัดหาสื่อ อุปกรณ์ วัสดุทางการศึกษาอย่างเพียงพอและเหมาะสมทั้งยังจัดหาวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านเพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญสม ขอเจริญ และคนอื่นๆ (2541) ได้ศึกษาวิจัยในเรื่องส่งเสริมการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ประธานและเลขาธิการคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลมีความเห็นว่าการบริหารส่วนตำบลควรที่จะมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านแผนการเตรียมความคิดเห็นในการจัดการศึกษา สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้มีการเตรียมจัดทำแผนกลยุทธ์ในการจัดการศึกษา มีการเตรียมอาคารสถานที่ในการจัดการศึกษา เตรียมจัดหาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการเตรียมในด้านวิชาการ ในการจัดการศึกษา เช่น หลักสูตร แผนการสอน เนื้อหาสาระในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีการเตรียมช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสและมีโครงการเตรียมส่งต่อเด็กนักเรียนที่จบการศึกษาระดับที่สูงขึ้น เช่น มัธยมศึกษา วิทยาลัย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิมิต มั่งมีทรัพย์ (2540) อ้างถึงใน พงศ์ศักดิ์ ศรีวรกุล (2541) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในกระบวนการจัดและพัฒนาศึกษาในโรงเรียน เขตการศึกษา 1 พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในลักษณะเสนอข้อมูลความคิดเห็นในการจัดและพัฒนาศึกษาของโรงเรียนในเขตเทศบาล มีพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนพัฒนาศึกษาของโรงเรียนในเรื่องการเสนอแนะการศึกษาเพื่ออาชีพ เพื่อบำรุงรักษาจารีตประเพณีและศาสนา เร่งรื้อให้ชุมชนส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในทุกๆระดับชั้นตามที่กำหนดของโรงเรียน เสนอแนะให้โรงเรียนมีการปรับปรุงระบบการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากกว่าเรื่องอื่นๆ เห็นด้วยกับการให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ส่วนด้านการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา สภาพองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลของตนมีความคิดเห็นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชุมปรึกษาหารือในการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการจัดสรรรายได้สำหรับสร้างอาคารสถานที่อย่างเพียงพอและเหมาะสม มีการจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ สอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพ

ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เขต 9 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่รับรู้และเข้าใจปัญหาและแนวทางการพัฒนาด้านการศึกษาในท้องถิ่น และสามารถระบุแหล่งปัญหา ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่มาจากผู้ปกครองยากจน รองลงมาคือ โรงเรียนขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่ได้จัดสรรงบประมาณสำหรับการศึกษาโดยตรง ส่วนมากจะจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาที่ให้ผลโดยอ้อม เช่น ส่งเสริมกีฬาและประเพณี การรณรงค์ให้เยาวชนระหว่าง 3 – 14 ปี ได้มีโอกาสเข้าเรียนในระดับพื้นฐาน การติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชนต่างๆ การประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านได้ให้ความสำคัญของการศึกษา การปรับปรุงบริเวณโรงเรียน อาคารสถานที่และการจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สิ่งที่น่าทำได้คือ การออกข้อบังคับของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย ควรให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการพัฒนาให้มีการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น ด้านวิธีการบริหารและการจัดการศึกษาและด้านระดับและประเภทของการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อสร้างความมั่นใจและแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามความต้องการและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับประเทศ
2. ควรศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีแตกต่างกับของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า
3. ควรศึกษาประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

4. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในท้องถิ่นอื่นๆ หรือจังหวัดอื่นๆ ด้วย

บรรณานุกรม

- การปกครอง,กรม. 2544. คู่มือ ป.อบต.ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาสาการศึกษา
ดินแดน กรมการปกครอง.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. 2540. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศา
สตรคุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิมิต มั่งมีทรัพย์. 2540. ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกองค์การ
บริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุญสม ขอเจริญและคนอื่นๆ. 2541. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อน
เกณฑ์ในวัดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประคอง วรรณสูตร. 2542. สถิติเพื่อการวิจัย ทางพฤกษศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ด่านสุท
ธาการพิมพ์.
- ประจวบ สือประสาร. 2542. การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนขยาย
โอกาสในเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พงศ์ศักดิ์ ศรีวรกุล. 2541. ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสมาชิกองค์การ
บริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พงษ์ศักดิ์ ศรีวรกุล. 2541. บทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนกับการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการ
ดำเนินงานโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พวงแก้ว จุ่งลก. 2544. การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานใน
จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

วุฒิสาร ตันไชย, 2542. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานตามโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.